

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Signo certo expressa parag. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

remanere obligatam, nec remanebit alia. Monoco tamen præ oculis semper habendum, quod diximus num. 10. & in Decalogo loco ibidem citato.

14. Quod diximus de incutiente metum, *Sanc. l. 1. dic. a* de decipiente, idemque dic de fictè con-

sentiente cum eadem monitione nu. 10. Ad-

de tamen, neutrum obligari ad aliquid, si mu-

tua fuit, & æqualis deceptio, vel fictio; quia

in injuriis datur compensatio, & deceptio

deceptio eliditur. Lege *Sanc. b Layman. c*

matr. d. 10 & Boffium. d

præsertim

num. 11. Adnimadversio pro metu justè incusso

c Laym. li. a legæ.

§. 11. 10. p.

1. c. 1. n. 11.

d Boff. de

mat. c. 2.

n. 62.

15. Denique adverte sponsalia inita ex metu justè incusso per legem, ut si Index sic dicat, *Si non respondeas Berram (quam quia violasti, debes ex lege, & ex obligatione uxorem ducere) te in trimesis nudam;* adverte, inquam, sponsalia hæc, & valida esse, & rescindi non posse, quia ex nulla parte injuriam continent, ut ex dictis, & ex primo libro in Decal. lococit. colligitur.

§. III.

Signo certo expressa.

1. Quæcumque verba, signa, scriptura, nuntus, quibus Sponsus, & Sponsa determinatæ personæ significant promissionem reciprocæ de futuris Nuptiis, sufficiunt ad constituenda sponsalia, si vè ea signa ejusmodi sint ex propria significatione, si vè ex consuetudine, si vè ex propria voluntate spondentium, si vè quocunque alio modo, dummodo, ut dixi, Sponsus, & Sponsa inter se significant, intelligantque promissionem; Cum enim sponsalia sint meras contractus civilis, factis sunt ea verba, vel signa, quæ internum consentum, seque obligandi intentionem sufficienter exprimant. Merito igitur Sanchez e ait, apud Indos illa verba: *Ego te ducam;* respondente alio. *Forse ego te ducam,* & illa verba apud Indos, *Sepeliam te, quando morieris.* Merito, inquam, ait, parere vera sponsalia; nam quamvis ex se hæc non sint determinata promissio, tamen ex usu illius regionis, animus spondendi Matrimonium expræatur.

c Sanc. l. 1. matr. d. 18. num. 2.

2. Idem dic, si post tractatum de sponsalibus addant Sponsi. *Placet:* vel quid simile, nam tunc ex circumstantiis, satis prædictus animus exprimitur.

3. Pari modo, si Sponsus v. g. dixit verba certo significantia promissionem, & Sponsa respondeat. *Consentio. Volo,* vel quid simile; quia verba sequentia intelliguntur ad sensum præcedentium; nisi clarè contrarium explicetur.

4. Dixi autem nu. 1. (determinatæ personæ.) Nam sponsalia non constituentur, si personæ sint indeterminatæ, ut si quis ita dicat. *Accipio in Sponsam meam unam ex his tribus filiabus tuis:* quia; sic, incerta est promissio, cum nesciatur, in quam ex filiis terminetur.

5. Ex dictis ergo, si constat affuisse intentionem spondendi, & Sponsus, ac Sponsa per illa signa, vel verba, quamvis ex se non sufficienter explicativa, satis promissionem mutuam cognoverint, vera enascuntur sponsalia, veramque in foro conscientiæ obligationem inducent.

6. In foro autem externo Index, cui intentio spondentium interna constare non potest, debet pronuntiare juxta verba, vel signa externa. Quare, si ea mutuam promissionem significant, vel ex se, vel ex circumstantiis, vel ex consuetudine loci, pronuntiabit valida sponsalia: si non significant, pronuntiabit invalida; Si vero dubia est significatio, putò, debere à Judice ferri sententiam pro validitate sponsalium; quia in causâ Matrimonii judicandum semper à Judice est in ejus favorem, ut docet cum communi Sanchez, g qui tamen excipit, quando dubium oritur ex impedimento impotentiae. At causa sponsalium causa Matrimonii est. Quid in foro conscientiæ, sit in dubio dati consensus in matrimonium, sentiendum, meam sententiam h alibi proposui.

7. Jam vero his in univèrsum dictis, ipsa verba, vel signa certò, vel dubiè significantia, hic claritatis gratia in suas Clauses distributas subscribamus.

Verba,

Verba, qua certo constituunt Sponsalia.

8. Accipiam, vel ducam te, vel, v. g. Mariam, in meam, vel in Sponsam meam.
 9. Promitto, me ducturum te, vel, Mariam in crastinum.
 10. Accipiam, ducam te, vel, Mariam: Nam ex communi usu, subintelligitur, in uxorem.
 12. Non aliam, sed te ducam.
 13. Promitto, vel, me obligo, vel, do tibi fidem meam, quod te ducam.
 14. Sub fide mea te ducam.
 15. Habeas me infidum, nisi te ducam.
 16. Ego te accipio in uxorem. Et altera respondeat, Ego te accipiam in virum, constituunt sponsalia. Nam licet illud Sponsi, Accipio, significet de presenti; unde videatur per hæc verba constitui Matrimonium: tamen illa expressio Sponsæ respondentis per futurum, ostendit, consensum esse de futuro; atque aded constituuntur sponsalia, non verò Matrimonium.

Verba, qua certo non constituunt Sponsalia, sed potius Matrimonium.

17. Accipio te in meam.
 18. Habeo te in uxorem.
 19. Providebo tibi, sicuti uxori. Sed vide num. 28.
 20. Ex nunc reputo te uxorem, seu, in uxorem meam.
 21. Ex nunc, vel, semper, vel, omnibus diebus vita mea, vel, posthac, vel, ab hoc tempore habeo te, tenebo te pro uxore, tractabo te, providebo tibi, ut uxori. Posthac, vel, ex nunc eris mea.
 Prædictæ formulæ, exprimente uxore simili modo suam consensum, non constituunt sponsalia, nam constituunt Matrimonium, quia sic explicatur consensus de presenti. Cum autem in ultima ex prædictis non additur illud *ex nunc, posthac, vel, semper*, dubia res est, de qua mox numero 28.
 22. Volo te in uxorem: Volo te in virum. Non constituunt sponsalia, sed Matrimonium, quia consensus est de presenti; Si autem dicatur *Volo te ducere in uxorem*, dubia res est, de qua num. 29.

23. Verba illa negativa: *Nunquam aliam à te ducam*, non inducunt sponsalia, nec Matrimonium; sed ad summum sic dicentes tenebuntur solum sub conditione, illam ducere, si aliquam ducere velint. Vide Sanch. a Sanc. l. 1. & Averfam. b Si dicatur. *Nullam aliam ducam, nisi te*, mox num. 31. explicabo. 19. nu. 5.
 24. *Non aliam, nisi te ducam*, Matrimonium constituit non sponsalia, quia sic exprimitur consensus de presenti. b Aver. q. 8. sec. 3. V. debet.

Verba, qua sub dubio constituunt sponsalia, nisi major expressio addatur.

25. Promitto, me desponsaturum te, vel Mariam.
 26. Te desponsabo.
 27. Tecum sponsalia contraham. Hæc tria afferunt incerta sponsalia, est tamen probabilius ex Sanc. c sponsalia non afferre, sunt enim solum promissio de sponsalibus contrahendis. d. 18. n. 13.
 28. *Habebo, tenebo te, ut uxorem, providebo tibi, ut uxori*, dubiæ sunt formulæ, an scilicet Matrimonium, an solum sponsalia constituant, quando non additur aliqua ex illis particulis dictis numero 21. *ex nunc, semper, &c.* Nihilominus Sanchez, d & Hurtadus, d Sanc. l. c. e citans Coninck, ajunt, probabilius esse, quod sine illis particulis constituant sponsalia, quia ex se hæc verba respiciunt futurum. d. 1. de ma. Rectè, *ex se* (ajunt) nam constituent Matrimonium, si consuetudo loci, vel tractatus antecedens de Matrimonio, vel quid simile efficiat, ut ea verba significant consensum de presenti, quæ consideratio semper in hac materia adhibenda est, ut universim innui numero primo, secundo, & tertio. Ex quo conciliatur, quod diximus numero 19. de illa formula (*providebo tibi, ut uxori*) & quod hic dicimus, de eadem; hic enim, ut probabilius asserimus per eam ex se constitui sponsalia, ibi autem diximus constitui Matrimonium, sed intelligendum est non ex se, sed vel ex circumstantiis, vel ex usu regionis ad similitudinem ejus, quod numero primo attulimus de ea Indorum formula, quamvis per verbum futurum, *Sepeliam te, &c.* Illa item formula; *mea eris*, dubia est; Siquidem consensus potest esse, *mea eris uxor*, vel, *mea eris sponsa*. Sed mihi quidem longè probabilius

est, per eam constitui sponsalia, quia id notat illud futurum, (*eris*) quod tamen contrahi ad præsens, undè, & tunc constitui Matrimonium, si addatur *ex nunc, posthac, &c.* diximus eodem nu. 21. & idem, si similia addantur, ibidem diximus, de illis aliis formulis. *habebo te, tenebo te pro uxore, &c.*

29. *Volo, vel placet* infinito adjunctum, sic, *volo, vel placet contrahere tecum, ducere, accipere te in uxorem:* pari modo *volo te habere, te tenere in uxorem,* dubia sunt verba. Constituunt sponsalia ex Sanc. a quia ex se hæc verba satis verificantur, si ea proferens nolit nunc, illam esse suam, sed tempore futuro; verum ab Hurtad. b hæc putantur verba, satis æquivoca, quia possunt significare merum dumtaxat desiderium promittendi; & atque aded Judex, qui intentionem, sic loquentium, non noscit; debet pronuciare (ait Hurtadus) per hæc verba, nec Matrimonium, nec sponsalia fuisse constituta. Lege etiam

a Sanc. l. c.

b Hur. l. c.

c Delug. l.

3. Resp.

mor. d. 16.

n. 47. &

48.

d Sanc. l. c.

e Sanc. ib.

n. 5. 8.

& 10.

f Pont. l. 2.

mat. c. 10.

g Av. q. 8.

mat. sec. 3.

V. Debet.

h Hur. l.

e diff. 13.

nu. 57.

30. *Accipio te in meam ex crastino, seu in crastinum,* non sponsalia, sed matrimonium constituere, docet Hurt. loc. cit. quia sensus est, *nunc volo, seu consentio, ut cras sis mea:* consensus ergo est, inquit; de præsentis, licet exequutio debeat esse eras. At d Sanc. ait, constituere sponsalia, quia ratione illius additi (*ex crastino, &c.*) promissio est de futuro. In certa igitur res hæc apparet mihi.

31. *Nullam aliam ducam, vel duco, nisi te, vel præter te, vel quam te,* nec sponsalia constituere, nec Matrimonium, putant Sanc. s & Pontius. f Rem esse dubiam dicit Averfa. g

Distinguit autem Hurt. b Si enim dicatur *duco:* constituitur (ait) Matrimonium, si *ducam,* constituuntur sponsalia. Huic postreg Av. q. 8. mo adhaereo, quia per illud *duco,* consensus præsens exprimitur; per illud, *ducam,* exprimitur futurus; nam propterea nu. 11. hanc posteriorem numerari inter formas constituentes sponsalia, & illam priorem num. 14. recensui inter constituentes Matrimonium.

Signa, qua Sponsalia constituunt.

32. Porrigere, & tangere sibi manus in signum fidei, & promissionis, quam sibi dant Sponsi de futuris Nuptiis,

33. Inmissio annuli in digitum, ad idem significandum.

34. Missio, & acceptatio munerum juxta morem Sponsorum, præcedente tractatu de Matrimonio.

Ex his vides non solum prædicta signa sola, sed nec ipsam copulam solam, constituere sponsalia, nisi supponatur tractatio de Nuptiis, vel quid simile; secus enim prædicta præstari possent animo fornicario.

35. Taciturnitas filii præsentis, quando Parentes, Tutores, vel curam illius loco Parentum gerentes Matrimonium ipsius promittunt, patit sponsalia. Parentes, inquam, Tutores, &c. non vero extranei; nam non assentior Pontio i assententi, & Dianæ k ju. i Pont. l. dicanti esse probabile, constitui sponsalia, c. 14. n. 7. etiam si extranei sint, qui promittunt; non assentior, inquam, quia extranei carent auctoritate exprimendi aliorum consensum, & Taciturnitas tunc dicti filii non præsumitur rationabiliter esse consensus, facile enim potest procedere ex eo, quod non curat, ea quæ dicti extranei ex se promittunt, cum non teneatur ipsis respondere.

36. Si filius absens, vel infans, postea fiat præsens, vel septennis, quando ab iisdem Parentibus edissent promissionem pro ipso factam de ipsius Matrimonio, & ipse taceat, sponsalia item inuit. Ita Coninck; multo magis, si ratificet per verba, vel per cohabitationem, vel per oscula, & amplexus, vel per visitationem, vel per appellationem Sponsæ, vel per similia, sic enim est clara sponsalium approbatio, quod etiam definitur in Jure. m

S. I V.

Non necessario aliis manifesta.

X. IN hoc, inter alia multa Matrimonium differt à sponsalibus, quod post Tridentinum, Matrimonium invalide inuit, nisi iniatur publicè, hoc est, coram Parocho, & Testibus, id, quod dicitur iniri Matrimonium in facie Ecclesiæ; At non, sic sponsalia; ad horum enim valorem satis est, si soli Sponsi inter se mutuam promissionem exhibeant. Quare sponsalia clandestina, & valida sunt, & nisi aliud mali immisceatur, licita, ut declaravit Sacra Congregatio apud Reb. & Hurt. n Decretum Tridentini (ait Sacra Congregatio) quod statuit, ut matrimonium fiat coram Parocho, & Testibus, non habet locum in sponsalibus. 2. Por-